

Міністерство освіти і науки, молоді
та спорту України

Тернопільський національний
економічний університет

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

Перспективи розвитку фінансової системи України

Тернопіль - 2012 р.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет фінансів

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«Перспективи розвитку фінансової системи України»

19-20 квітня 2012 року

Тернопіль – 2012

ББК 65.9 (4 Укр) 26

УДК 336

Перспективи розвитку фінансової системи України: матер. всеукр. наук.-практ. конф. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 392 с.

Відповідальний за випуск:

Гуцал І.С. – д. е. н., професор, декан факультету фінансів.

Укладач:

Налукова Н.І. – к. е. н., доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування.

Матеріали науково-практичної конференції висвітлюють проблеми, що стосуються розвитку сучасної фінансової теорії, модернізації державних та місцевих фінансів, трансформації фінансів суб'єктів господарювання і страхування, реформування податкової системи та аналітичної діяльності на ринку фінансових послуг. Значну увагу приділено розробці напрямів удосконалення складових фінансової системи, засад податкової політики та розвитку фінансово кредитних установ в умовах ринкових трансформацій. Висновки і рекомендації учасників всеукраїнської науково-практичної конференції мають теоретичне і практичне значення у розвитку вітчизняної фінансової системи та представляють певний інтерес як для науковців, так і практиків-фінансистів, а також можуть бути використані студентами при написанні курсових та дипломних робіт.

*Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Тернопільського національного економічного університету
(протокол №5 від 5 квітня 2012 р.)*

За стиль, редакцію і достовірність поданих матеріалів наукової конференції несуть відповідальність їх автори.

Усі права застережені. Тиражувати матеріали наукової конференції без офіційного дозволу авторів заборонено.

© ТНЕУ, 2012.

ЗМІСТ

Секція 1.

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ФІНАНСОВОЇ ТЕОРІЇ

Вожжзов Анатолій

Актуальні проблеми монетарного стимулювання економічного росту 20

Дзюблюк Олександр

Проблеми дієвості передавального механізму реалізації грошово-кредитної політики в період світової фінансової кризи 23

Вовчак Ольга, Рудевська Вікторія

Удосконалення регулювання консолідаційних процесів в банківській системі України 25

Карлін Микола

Анти-оптимум Парето та особливості його застосування в сучасній фіскальній політиці в Україні 27

Кізіма Тетяна

Концепти фінансової грамотності населення 29

Білоус Ірина

Методичні аспекти оцінювання людського розвитку 31

Білоус Тетяна

Проблема макроекономічної стабільності в країнах з низькими та середніми доходами за нинішнім сценарієм глобалізації 34

Ванькович Данило

Фінансова політика держави та «піраміда Маслоу» 35

Грушицька Галина

Законодавче забезпечення підвищення конкурентоспроможності регіонів 37

Заклекта Ольга, Шиманська Оксана

Фінансове забезпечення людського розвитку: проблеми та шляхи вирішення 39

Запаранюк Тетяна

Теоретичні аспекти ролі і місця валютно-курсової політики у системі монетарного регулювання економіки 41

Івашко Олена

Спеціальні режими інвестиційної діяльності у системі інвестиційної безпеки держави 43

Івашук Юрій

Корупція як чинник макроекономічної неефективності фінансового ринку 45

Карпетян Ольга, Процик Юра

Управління витратами державного бюджету на виконання зобов'язань за державним боргом: теоретичні засади 46

Карп Ірина

Мікроекономічні та мікрологістичні потреби як міра розвитку суспільства 49

Квасниця Оксана

Теоретичні доміанти сприяння розвитку малих підприємств в Україні за участю держави 51

Кваша Тетяна

Індикатори бюджетних ризиків 53

Клімчик Вікторія

Забезпечення економічної безпеки як необхідність для сталого розвитку країни 55

Коваленко Юлія

Фінансові стадії економік світу: становлення і розвиток 56

Кулик Юля

Забезпечення економічного розвитку бізнес-систем в мікроекономічному середовищі 58

<i>Легкий Сергій</i>	
Класифікація цілей зовнішніх державних запозичень	61
<i>Мартишко Наталія</i>	
Об'єктивна необхідність посередників на фінансових ринках	63
<i>Мацьків Володимир</i>	
Фінансове регулювання ЗЕД суб'єктів господарювання	65
<i>Мостинець Сергій</i>	
Роль фінансів домогосподарств у забезпеченні фінансової безпеки держави	67
<i>Онікієнко Сергій</i>	
Діалектична природа фінансово-інвестиційної діяльності	69
<i>Погрішук Галина</i>	
Сучасний стан та проблеми у сфері охорони навколишнього середовища	71
<i>Родіонова Лариса, Родіонов Андрій</i>	
Економічна думка України про світову фінансову кризу	73
<i>Рожко Олександр</i>	
Концепції збалансованості бюджету в теорії державних фінансів	75
<i>Серебрянський Дмитро</i>	
Напрями модернізації державних фінансів України	78
<i>Сіташ Тетяна</i>	
Алгоритм планування в системі охорони здоров'я	81
<i>Тарангул Вікторія</i>	
Роль фіскальної децентралізації у стимулюванні економічного розвитку регіонів країни	83
<i>Чекаловська Галина</i>	
До питання покращення фінансового забезпечення вищих навчальних закладів в Україні	85

<i>Чирак Ірина</i>	
Вплив інноваційних фінансових продуктів на економічну нестабільність	87
<i>Чирак Микола</i>	
Податкова пільга як інструмент фінансового регулювання	89
<i>Ясеновська Тетяна</i>	
Сучасний зміст державної фіскальної монополії	91

Секція 2.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ТА МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ

<i>Кириленко Ольга</i>	
Тенденції розвитку системи недержавних пенсійних фондів України	95
<i>Крупка Михайло, Дорош Вікторія</i>	
Фінансова децентралізація: теоретичні аспекти та практика впровадження в Україні	98
<i>Кондрашихін Андрій</i>	
Потенціал економічних трансформацій в модернізації державних та місцевих фінансів	101
<i>Кудряшов Василь</i>	
Напрями розвитку державних фінансів України	103
<i>Ланко Олена</i>	
Фонди суверенного добробуту у фінансуванні екологічних та інфраструктурних проектів розвитку	106
<i>Балакін Роберт</i>	
Реформування фіскального регулювання в країнах ЄС	108
<i>Зайчикова Віталіна</i>	
Перспективи фінансування регіонального розвитку в контексті євроінтеграції	110

<i>Михайленко Світлана, Чуркіна Ірина</i>	
Новації Бюджетного кодексу України щодо застосування середньострокового бюджетного прогнозування	112
<i>Федоренко Анатолій</i>	
Фінансові ризики в Накопичувальній системі пенсійного страхування та засоби їх попередження	114
<i>Булавинець Вікторія</i>	
Проблеми здійснення видатків місцевих бюджетів на духовний та фізичний розвиток	117
<i>Бучковська Яна</i>	
Проблеми організації та фінансування дошкільної освіти в Україні	119
<i>Вишневська Наталія</i>	
Проблеми фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування	121
<i>Гупаловська Мирослава</i>	
Напрями удосконалення бюджетного контролю в Україні	123
<i>Дем'янишин Василь</i>	
Напрями реформування фінансів бюджетних установ	125
<i>Дем'янюк Антоніна</i>	
Модернізація бюджетного процесу на субнаціональному рівні	127
<i>Дерлиця Андрій</i>	
Інституційне середовище та логіка бюджетного планування у демократичному суспільстві	129
<i>Дишкант Олег</i>	
Оптимізація порядку організації та проведення контрольних заходів	131
<i>Дмитровська Вероніка</i>	
Вплив рівня децентралізації на доходи місцевих бюджетів	133

ефективність, дієвість та результативність бюджетного контролю в Україні, наблизити його до вимог ЄС.

Список використаних джерел

1. Звіти про результати діяльності органів Державної фінансової інспекції України в 2006–2011 рр. // Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Звіти Рахункової палати за 2006–2010 рр. // Офіційний веб-сайт Рахункової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-gada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Результати попереднього і поточного контролю Державної казначейської служби України за 2006–2011 рр. // Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/77170>. – Назва з екрана.
4. Малаєва Т. Проблеми у сфері бюджетного контролю та напрями їх подолання / Т. Малаєва // Часопис економічних реформ. – 2011. – № 1. – С. 45–49. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Cher/2011_1/Malaeva.pdf. – Назва з екрана.
5. Гетманець О. Бюджетний контроль як напрямок удосконалення фінансової діяльності Української держави / О. Гетманець // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2(53). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkhnuvs/2011_53/53/36.pdf. – Назва з екрана.
6. Басанцов І. Інститут державного фінансового контролю: вдосконалення на часі / І. Басанцов // Фінансовий контроль. – 2009. – № 1 (48). – С. 44–48.

Василь Дем'янишин

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Фінанси бюджетних установ є особливою ланкою фінансової системи України, яка пов'язана з споживанням виробленого у суспільстві ВВП. Вона об'єднує дуже велику кількість суб'єктів усіх рівнів підпорядкування, розміщених на території країни практично у всіх населених пунктах. Основне призначення цієї ланки – надання населенню країни послуг соціально-культурного характеру.

Ринкові перетворення та євроінтеграційні процеси вимагають реформування фінансів бюджетних установ, яке сприяло б значному підвищенню якості та ефективності їхньої роботи. Особливістю такого реформування є перегляд теоретичних і практичних засад функціонування фінансів цієї ланки, удосконалення фінансового механізму відповідно до обраних пріоритетів, напрямів, а також світових тенденцій розвитку сфери соціально-культурних послуг.

У цілому за роки незалежності України абсолютні розміри доходів і витрат бюджетних установ сфери соціально-культурних послуг зросли більше, ніж у 700 разів. Однак, як свідчать практичні дані, істотне збільшення абсолютної величини фінансових ресурсів соціально-культурної сфери, які перерозподіляються через бюджетні установи, обумовлене переважно зростанням ВВП та на його основі грошової маси, а не підвищенням ефективності господарювання та якості наданих послуг. Виходячи з цього важливим

чинником підвищення результативності фінансово-господарюючої діяльності бюджетних установ є диверсифікація та оптимізація джерел і структури їхніх надходжень шляхом:

- дотримання визначеної чинним законодавством частки ВВП, яку держава щорічно виділятиме на задоволення потреб суспільства в освіті, охороні здоров'я, культурі. На нашу думку, таку частку у законодавчих актах доцільно встановити також для видатків на соціальне забезпечення, соціальний захист населення, управління та оборону;

- стимулювання джерел кооперативного фінансування у доходах бюджетних організацій;

- заохочення збільшення надходжень добровільної допомоги від юридичних та фізичних осіб, створення належних умов для постійного розвитку вітчизняної та приватної філантропії, інвестиційно-інноваційних механізмів соціального партнерства;

- упорядкування організаційно-правових засад функціонування видів та обсягів господарської діяльності підприємств, організацій та їхніх підрозділів, створення бюджетними установами для реалізації статутних цілей та збільшення обсягів власних надходжень;

- диверсифікації та стимулювання надходжень за рахунок інших джерел, законодавчого врегулювання цих джерел та забезпечення прозорості їхньої мобілізації і використання;

- врахування постійних та змінних екзогенних параметрів, які характеризують внутрішню і зовнішню політику країни. До них, на нашу думку, доцільно відносити євро стандарти, зміни у розподілі та перерозподілі фінансових потоків між окремими секторами економіки, показники Пенсійного фонду України, інших страхових соціальних фондів, потребу в соціальних та капітальних трансфертах тощо;

- розширення прав та самостійності розпорядників бюджетних коштів стосовно управління фінансовими ресурсами бюджетних установ.

Світове співтовариство нагромадило величезний досвід функціонування фінансів бюджетних установ, пов'язаний з удосконаленням їхньої організаційно-структурної побудови, обґрунтування частки державного та міжнародного капіталу у структурі фінансових ресурсів, модернізації фінансового менеджменту, активного використання сучасних технологій маркетингу тощо. Зважаючи на це та враховуючи вітчизняні реалії одним із напрямів розвитку фінансів бюджетних установ вважаємо удосконалення фінансового планування, фінансування, фінансового обліку і контролю як важливих складових фінансового менеджменту. Підвищення ефективності фінансового планування пов'язане з визначенням реальних потреб фінансових ресурсів для повноцінного та якісного виконання даними установами своїх функцій, забезпечення єдності територіального і

галузевого планування. У зв'язку з цим доцільно переглянути чинні фінансові норми та нормативи, привести методику фінансового планування до сучасних вимог.

Важливим напрямом розвитку фінансування бюджетних установ вважаємо утворення вітчизняних інституцій соціального інвестування, яка передбачає формування певних структур, котрі будуть реалізовувати відповідні програми та проекти, виділення коштів згідно з партнерським договором на конкурсній основі, фінансову підтримку органами місцевого самоврядування програм пріоритетного розвитку.

Удосконалення фінансового обліку і контролю насамперед доцільно здійснювати шляхом його адаптації до законодавства країн-членів ЄС та міжнародних стандартів. Саме такі підходи сприятимуть активізації євроінтеграційних процесів в Україні.

Антоніна Дем'янюк

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

МОДЕРНІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА СУБНАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Структурні проблеми в Україні в період трансформаційних перетворень зумовлені відсутністю налагоджених ринкових та демократичних інституційних механізмів, які б відображали інтереси різних суб'єктів ринкової економіки та їх узгодження зі стратегічними суспільно важливими інтересами в цілому.

Реформування бюджетної системи України, взаємопов'язане з трансформаційними перетвореннями в державі, виокремлюється у три етапи та характеризується змінами у сфері бюджетних відносин усіх рівнів (рис. 1).

Рис. 1. Етапи бюджетної реформи в Україні*

*Складено автором